

ПСИХОЛОГІЯ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ

до нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавра напрямку 6.020303 Філологія

(Російська мова і література, зарубіжна література)

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Психологія художньої творчості” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямку підготовки “6.020303 Філологія (Російська мова і література)”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологічні особливості художнього творчого процесу.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, психологічні та психоаналітичні теорії творчості.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Методологічні проблеми дослідження творчості.
2. Психологія творчості: творча особистість і творчий процес.
3. Психологічні підходи до вивчення художньої творчості у ХХ ст.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Психологія художньої творчості” є ознайомити студентів з психологією творчості як суміжною дисципліною в структурі сучасної науки про літературу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Психологія художньої творчості” є розглянути чільну психологічну проблематику літературознавчого студювання літературно-художньої творчості.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

базові характеристики психології творчості як суміжної дисципліни в структурі сучасної науки про літературу (об'єкт і предмет, науковий статус, джерела вивчення, головні методи і методики); варіанти інтерпретації певних літературознавчих проблем з точки зору психології творчості;

вміти :

застосовувати на практиці методолого-методичний інструментарій психології творчості до дослідження відповідної літературознавчої проблематики; розрізняти літературознавчі і суто психологічні аспекти в проблематиці психології творчості.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні проблеми дослідження творчості.

Психологія творчості як суміжна наукова дисципліна в структурі сучасного літературознавства: предмет, завдання, джерела, методологія і методичний арсенал. Проблеми психології творчості в загально-психологічному аспекті. Дослідження творчості як комплексна проблема. Становлення концепції психології творчості в східнослов'янському літературознавстві. Витоки уявлень про психологію художньої творчості. Питання психологічних основ творчості у спадщині українських та російських романтиків. Особливості підходу Д. М. Овсянико-Куліковського, О. О. Потебні та І. І. Шміта. Концепція психологічної природи творчості у науковій спадщині І. Я. Франка.

Змістовий модуль 2. Психологія творчості: творча особистість і творчий процес.

Психологічні характеристики художнього таланту. Особистісне і загальне в творчій особистості. Художнє мислення. Художнє чуття. Художня фантазія. Художні асоціації. Творчий процес в аспекті психології творчості: основна проблематика розгляду. Динаміка творчої діяльності письменника. Соціально-психологічний підхід до мистецтва. Проблема реципієнта: «закон Геннекена»; мотивація мистецької та рецептивної діяльності; ідеальний споживач продуктів мистецтва. Проблеми психології творчості у Б. О. Грифцова. Проблема механізму дії мистецтва на реципієнта в дослідженні Л. С. Виготського.

Змістовий модуль 3. Психологічні підходи до вивчення художньої творчості у ХХ ст.

Проблеми поетичної мови та стилю в аспекті психології творчості. Фантастика і сучасна міфотворчість. Психологія і вивчення «неєвропейських» форм художньої творчості. Психоаналіз і його можливості у дослідженні проблем наукового вивчення проблем літературно-художньої творчості. Аналітична психологія і проблема походження архетипних сюжетів. Літературно-мистецькі зацікавлення З. Фрейда. Аналітична психологія як основа інтерпретаційної методики в психоаналітичному літературознавстві юнгіанської орієнтації (К.-Г. Юнг, Е. Нойманн). Структурний психоаналіз Ж. Лакана у відношенні до фрейдизму та юнгіанства). Психоаналіз і українське літературознавство.

3. Рекомендована література

Міщиха Л. П. Психологія творчості: Навч. посіб. — Івано-Франківськ: Гостинець, 2007. — 448 с. *Адельгейм А.* Естетичний трактат І. Франка і проблеми психології творчості // Франко І. Із секретів поетичної творчості. — К., 1969. — С. 3–62. *Ананьев Б. Г.* Задачи психологии искусства // Художественное творчество: Сб. — Л., 1982. — С. 236–242. (Або: <http://www.gennadij.pavlenko.name/docs/tvor/tvor24.html>) *Арнаудов М.* Психология литературного творчества / Пер. с болг. Д. Д. Николаева. — М.: Прогресс, 1970. — 655 с. *Басин В. Ф., Прангшвили А. С., Шерозия А. Е.* О проявлениях бессознательного в художественном творчестве // Вопр. философии. — 1978. — № 2. — С. 57–69. *Белецкий А. И.* В мастерской художника слова: Сб. / Сост., вступит. ст. и коммент. А. Б. Есина. — М.: Высш. шк., 1989. — 158 с. *Блок В. Б.* Сопереживание и сотворчество. // Художественное творчество и психология: Сб. — М.: Наука, 1991. — С. 31–55. (Або: <http://www.gennadij.pavlenko.name/docs/tvor/tvor25.html>) *Выготский Л. С.* Психология искусства / Сост., авт. послесл., ред. М. Г. Ярошевский. — М.: Педагогика, 1987. — 341 с. *Грифцов Б.* Психология писателя. — М.: Худож. лит., 1988. — 462 с. *Джинджихашвили Н. Я.* К вопросу о психологической необходимости искусства // Бессознательное: Природа, функции, методы исследования: В 4 т. — Тбилиси: Мецниереба, 1978. — Т. 2. — С. 493–504. *Замятин Е. И.* Психология творчества // Художественное творчество и психология: Сб. — М.: Наука, 1991. — С. 158–162. (Або: <http://www.gennadij.pavlenko.name/docs/tvor/tvor26.html>) *Лапина Е. А.* Роль психологии в изучении „неевропейских” форм художественного

творчества // Исследование проблем психологии творчества: Сб. ст./ АН СССР; Ин-т психологии; Отв. ред. Я. А. Пономарёв. — М.: Наука, 1983. — С. 326–335.
Мелетинский Е. М. Аналитическая психология и проблема происхождения архетипических сюжетов // Бессознательное: Сб. — Новочеркасск, 1994, С. 159–167. (Або: <http://www.gennadij.pavlenko.name/docs/tvor/tvor4.html>)
Овсяннико-Куликовский Д. Н. Психология мысли и чувства. Художественное творчество // Овсяннико-Куликовский Д. Н. Литературно-критические работы: В 2 т. — М.: Худож. лит., 1989. — Т. 1. — С. 26–188.
Франко І. Я. Из секретів поетичної творчості // Франко І. В. Збір. творів: У 50 т. — К.: Наук. думка, 1981. — Т. 31: Літературно-критичні праці (1897–1899). — С. 45–119.

- 4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:** залік
- 5. Засоби діагностики успішності навчання:** усне фронтальне опитування та письмове тестування.